

Individuálna výročná správa

Obce JENKOVCE

za rok 2017

Ing. Jaroslav André
starosta obce

OBSAH	str.
1. Úvodné slovo starostu obce	3
2. Identifikačné údaje obce	3
3. Organizačná štruktúra obce a identifikácia vedúcich predstaviteľov	3
4. Poslanie, vízie, ciele	3
5. Základná charakteristika obce	3
5.1. Geografické údaje	3
5.2. Demografické údaje	3
5.3. Ekonomické údaje	3
5.4. Symboly obce	3
5.5. Logo obce	4
5.6. História obce	4
5.7. Pamiatky	4
5.8. Významné osobnosti obce	4
6. Plnenie funkcií obce (prenesené kompetencie, originálne kompetencie)	
6.1. Výchova a vzdelávanie	4
6.2. Zdravotníctvo	4
6.3. Sociálne zabezpečenie	4
6.4. Kultúra	4
6.5. Hospodárstvo	5
7. Informácia o vývoji obce z pohľadu rozpočtovníctva	5
7.1. Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov za rok 2017	6
7.2. Prebytok/schodok rozpočtového hospodárenia za rok 2017	10
7.3. Rozpočet na roky 2017 - 2018	10
8. Informácia o vývoji obce z pohľadu účtovníctva	12
8.1. Majetok	12
8.2. Zdroje krytia	12
8.3. Pohľadávky	13
8.4. Závazky	13
9. Hospodársky výsledok za rok 2017 - vývoj nákladov a výnosov	14
10. Ostatné dôležité informácie	13
10.1. Prijaté granty a transfery	13
10.2. Poskytnuté dotácie	14

10.3. Významné investičné akcie v roku 2017	14
10.4. Predpokladaný budúci vývoj činnosti	14
10.5. Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia	14
10.6. Významné riziká a neistoty, ktorým je účtovná jednotka vystavená	14

1. Úvodné slovo starostu obce

Tak ako aj v predchádzajúcich rokoch sme podali niekoľko projektov na čerpanie prostriedkov z EU a štátneho rozpočtu. Obec obdržala dotáciu na zateplenie Materskej školy, na rekonštrukciu oplatenia miestneho cintorína a na kamerový systém. Počas roka boli realizované tradičné kultúrne podujatia ako sú napr. Stavanie mája, Deň detí, Deň matiek, Deň otcov, Rockové popoludnie, Deň úcty k starším a Mikuláš. Našu obec pravidelne reprezentuje pán Jozef Malejčík na maratónskych behoch jak po Slovensku, tak i v zahraničí.

Chcem sa poďakovať občanom obce, ktorí nás reprezentujú a taktiež občanom, ktorí sa podieľali a podieľajú na skrášľovaní našej obce, na jej zveľadňovaní a prispievajú k dobrému menu obce.

2. Identifikačné údaje obce

Názov: Obec JENKOVCE

Sídlo: JENKOVCE 210, PSČ 072 52

IČO: 00 325 261

Štatutárny orgán obce: Ing. Jaroslav André

Telefón: 0918 0519 972

Mail: obecjenkovce@lekosonline.sk

3. Organizačná štruktúra obce a identifikácia vedúcich predstaviteľov

Starosta obce: Ing. Jaroslav André

Zástupca starostu obce: Štefan Hakuča

Hlavný kontrolór obce: Bc. Monika Jeneiová

Obecné zastupiteľstvo: Štefan Hakuča, Ing. Ján Kalapoš, Renáta Čermáková,

Marta Ivaničková, Jozef Trubík

Komisie:

Ochrana verejného poriadku a životného prostredia – Marta Ivaničková
Správa obecných bytov - Renáta Čermáková
Finančná, legislatívna a podnikateľská – Ing. Ján Kalapoš
Kultúra a šport – Jozef Trubík
Komisia na ochranu verejného záujmu – Štefan Hakuča predseda.

Obecný úrad: Jenkovce č. 210, 072 52

Rozpočtové organizácie obce : obec nemá zriadenú rozpočtovú organizáciu.

Príspevkové organizácie obce: obec nemá zriadenú príspevkovú organizáciu.

Neziskové organizácie založené obcou: obec nemá zriadenú neziskovú organizáciu.

Obchodné spoločnosti založené obcou : obec nemá zriadenú obchodnú spoločnosť.

4. Poslanie, vízie, ciele

Poslanie obce:

Poslanie je komplexná a všeobecná definícia objasňujúca mandát obce Jenkovce. Poslanie opisu je a prezentuje základné služby, ktoré poskytuje a identifikuje hlavných „zákazníkov“, t.j. jej obyvateľov, miestnych podnikateľov, záujmové združenia a pod.. Poslanie vyjadruje základný dôvod existencie obce Jenkovce a odpovedá na tri otázky: Čo obec robí? Prečo to robí? Pre koho to robí? Predpokladom pre zabezpečovanie kvalitných služieb obyvateľom obce, podnikateľom či návštevníkom a celkový plynulý chod samosprávy a jej orgánov je dôsledný denný operatívny manažment a realizácia profesionálnych interných služieb. Tieto zahŕňajú celú škálu aktivít počnúc obstarávaniami tovarov, služieb a prác, cez interné právne poradenstvo až po udržiavanie počítačovej siete, zálohovanie dát či aktualizovanie a zverejňovanie informácií, ktoré slúžia aj obyvateľom obce.

Samospráva obce Jenkovce disponuje aj nemalým majetkom – budovami, pozemkami, nebytovými priestormi. Efektívne spravovanie aktív takéhoto rozsahu a zabezpečovanie jeho maximálnej výnosnosti je možné len za predpokladu existencie prehľadnej a aktuálnej evidencie, ktorá slúži vedeniu obce a poslancom obecného zastupiteľstva. Významnú úlohu zohráva aj odborné vzdelávanie zamestnancov úradu s cieľom zabezpečiť ich ďalší profesionálny rast, vedúci k zvýšeniu kvality samosprávou poskytovaných služieb. Medzi významné činnosti a to najmä z pohľadu obyvateľov obce – patrí administrovanie zasadnutí orgánov obce. Práve tieto authority rozhodujú o všetkých dôležitých zmenách, ktoré sa premietajú do života obyvateľov, napr. prostredníctvom všeobecne záväzných nariadení.

Jedným zo základných predpokladov rozvoja obce je dodržiavanie zákonnosti a pravidiel miestnej samosprávy, ochrana života a osobného majetku občanov, ale aj životného prostredia.

V súlade s poslaním obce Jenkovce všetky tieto úlohy realizuje štátna polícia. K dosiahnutiu zámeru

- vybudovať bezpečnú obec - polícia vykonáva všeobecnú prevenciu kriminality, aktívnu ochranu verejného poriadku, života, zdravia občanov a majetku. Súčasťou bezpečnostnej politiky obce je aj výkon ochrany pred požiarmi a civilnej ochrany obyvateľov.

Vízie obce:

Obec Jenkovce sa formuje ako súčasť regiónu UH - OLŠAVA a bude využívať svoje ľudské, materiálne, prírodné a ekonomické zdroje na zvýšenie kvality života svojich občanov. Je to bezpečná a rozvíjajúca sa obec poskytujúca svojim občanom dobrú kvalitu života. V obci je dostatok možností bývania a obec a jej okolie má pripravené podmienky pre rozvoj ľudských zdrojov a poľnohospodárstvo.

Obec má dobre a efektívne fungujúcu samosprávu. Nadväzujúc na svoju historickú minulosť obec spolu s ostatnými obcami mikroregiónu zatraktívni svoje postavenie medzi poprednými turistickými centrami v okolí.

Ciele obce:

Čo chcete dobudovať? Dokončenie odkanalizovania obce formou malých domových čistiarní, rekonštrukciu kultúrneho domu, úpravu priestranstiev pred KD a Domom smútku, vybudovanie krytého javiska v miestnom parku, navigačný systém obce, Materská škola – zvýšenie energetickej účinnosti, kompostéry a pod.

5. Základná charakteristika obce

Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov.

5.1. Geografické údaje

Geografická poloha obce : Obec leží vo východnej časti Východoslovenskej nížiny.

Susedné mestá a obce : Sobrance, Nižné Nemecké, Kristy, Záhor, Bežovce, Tašul'a.

Celková rozloha obce : 1486 ha.

Nadmorská výška : 107 m n. m.

5.2. Demografické údaje

Hustota a počet obyvateľov : 35

Národnostná štruktúra : slovenská 399 , česká 4, ukrajinská 5,

Štruktúra obyvateľstva podľa náboženského významu :

- evanjelická a.v.2 osoby,
- rímskokatolícka 179 osôb,
- gréckokatolícka 48 osôb,

- pravoslávna 4 osoby,
- reformovaná kresťanská cirkev 139 osôb,
- náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia 23 osôb,
- evanjelická cirkev metodistická 13 osôb.

Vývoj počtu obyvateľov : - počet obyvateľov v roku 1991: 423,
 - počet obyvateľov roku 2001: 449,
 - po roku 2001 mal demografický vývoj obyvateľstva
 - vrastajúcu tendenciu, a po roku 2001 počet obyvateľov
 - v obci začal mierne klesať, až na doterajšiu úroveň 408
 obyvateľov.

5.3 Ekonomické údaje

Nezamestnanosť v obci : 16 %

Nezamestnanosť v okrese : 12,93 %

Vývoj nezamestnanosti : celková nezamestnanosť v okrese Sobrance
 ku koncu roka 2009 vzrástla na 2485 osôb,
 medzimesačne sa zvýšila o 94 osôb a stav
 nezamestnanosti sa dostal na úroveň júna
 2006. V medzročnom porovnaní 2008 až 2009
 zistujeme nárast celkovej nezamestnanosti o 596
 osôb. Koncom roka 2017 približne každý piaty
 ekonomicky aktívny obyvateľ v okrese Sobrance
 bol nezamestnaný. V regióne pretrváva naďalej
 vysoká nezamestnanosť.

5.4. Symboly obce

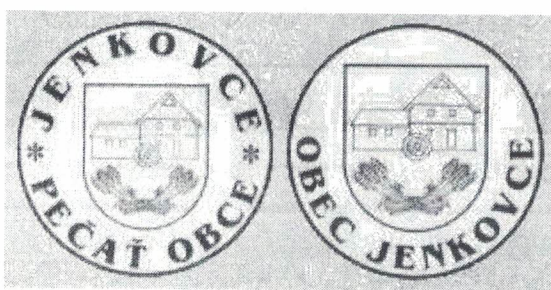
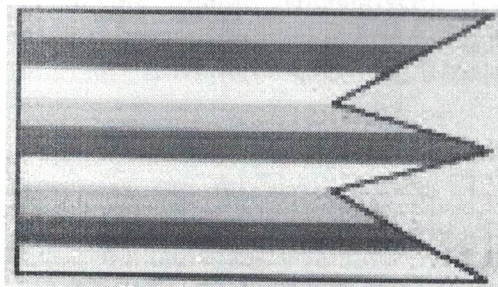
V dostupných prameňoch na Slovensku ani v zahraničí sa nepodarilo nájsť obecnú pečať s
 originálnym znamením. V Altenburgerovej zbierke pečatí v Uhorskom krajinskom archíve v
 Budapešti sa takáto pečať nenachádza a rovnako neúspešný bol aj výskum v archíve
 Slovenského ústavu kartografie a geodézie v Bratislave. Vzhľadom na tieto skutočnosti a
 nedochovanie druhotných správ, poukazujúcich na existenciu staršieho pečatidla s pečatným
 obrazom, sa pristúpilo k tvorbe úplne nového erbu. Vychádzalo sa pri tom z tradičného
 zamestnania obyvateľstva v minulosti, ktorým bolo poľnohospodárstvo, na čo poukazuje aj
 dodnes stojaci funkčný mlyn zo začiatku 19. storočia, ktorý nové pečatné zaznamenanie
 aspoň
 symbolicky znázorňuje.

Erb obce :

Erb obce Jenkovce tvorí: V zelenom poli štítu strieborný biely mlyn so zlatým (žltým)
 kolesom a strechami, pod ním dva skrížené zlaté (žlté) zväzky obilných klasov. Vyfarbenie
 erbu bolo zvolené tak, aby zodpovedalo základnému pravidlu heraldiky pre používanie farieb
 a kovov. Neskorogotický štít bol zvolený pre jeho jednoduchosť a veľkú rozšírenosť v
 mestskej a obecnej heraldike.

Vlajka obce :

Zástava obce Jenkovce pozostáva z 9 pozdĺžnych pruhov farby žltej, zelenej a bielej.

Pečať obce :

5.5. Logo obce: Obec nedisponuje žiadnym logom.

5.6. História obce

Nepísané dejiny Z chotára Jenkoviec nateraz pochádzajú len ojedinelé praveké nálezy. Už dávnejšie však bol v katastri objavený bronzový meč a keramické zlomky – dôkazy prítomnosti ľudí v dobe bronzovej.

Obec od prvej písomnej zmienky do roku 1288

Bližšie informácie o osídlení Jenkoviec uvádza vo svojej publikácii s názvom Dejiny osídlenia Užskej župy (Prešov 1995) popredný znalec regionálnych stredovekých dejín – univerzitný profesor Ferdinand Uličný. Dedina, samozrejme, existovala už pred prvou písomnou zmienkou – kedy presne však došlo k jej založeniu, to určiť nevieme. Profesor F. Uličný predpokladá, že Jenkovce majú slovensko-sloviensky pôvod (existovali teda už pred 11. storočím). Doteraz najstaršia známa priama písomná zmienka o dedine pochádza z roku 1288 a má súvis s majetkovými záležitosťami lastomírskych zemanov Ladislava, Dominika, Alberta, Ivana a Gregora – synov Ivana (jenkovský majetok im dal uhorský kráľ Ladislav IV.).

Lastomírskym zemanom patrili Jenkovce dlhodobo (okolo roku 1300 však dedinu na krátky čas zabral palatín Omodej). Jedna z vetiev rodu lastomírskych zemanov sa postupne v obci aj usadila a dala si tu postaviť svoje sídlo – kúriu. Cez Jenkovce koncom 13. storočia prechádzala i cestná komunikácia Veľké Kapušany – Tibava, ktorá predstavovala jednu zo

spojnic hlavných krajinských ciest v smere Veľké Kapušany – Užhorod a Michalovce – Užhorod. V 16. storočí patrila dedina viacerým šľachtickým rodom – napr. aj pánom z Michaloviec (niekoľko majetkových transakcií, súvisiacich s Jenkovcami, je zaznamenaných aj v listinách, ktoré sú dnes uložené v Štátnom archíve v Prešove a tvoria súčasť archívneho fondu s názvom Stárai Michalovce). Časté zmeny vlastníkov sa nepriaznivo podpísali aj na stave miestnej šľachtickej kúrie – tá je v roku 1687 uvádzaná ako „kamenná, poškodená a nehodnotná“, o 10 rokov neskôr sa v listine spomína už ako opustená.

Okrem privilegovanej vrstvy šľachticov bývali v Jenkovciach i poddaní – s veľkou pravdepodobnosťou išlo o slovenské obyvateľstvo. V roku 1427 stálo v obci najmenej 24 obývaných domov – Jenkovce teda patrili medzi stredne veľké dediny. Ak predpokladáme, že jedna poddanská domácnosť mala 6 členov, tak v Jenkovciach mohlo vtedy žiť približne 144 ľudí. V roku 1599 bolo v Jenkovciach zaznamenaných už 42 obývaných poddanských domov, stála tu tiež jedna kúria, fara i škola.

Najvyšším predstaviteľom obecnej samosprávy bol richtár, ktorý za výkon svojej funkcie zodpovedal vlastníkovi obce – zemepánovi. Richtár (okrem vlastnej správy obce) mal na starosti i plynulé odvádzanie poddanských dávok. Miestne poddanské domácnosti chovali najmä hovädzí dobytok, kone, ošípané, ovce, kozy i hydinu (sliepky, husi a kačky). Remeselníci žili v dedine, resp. v blízkom okolí len ojedinele – išlo napr. o mlynárov, kováčov či kolárov. V druhej polovici 17. a začiatkom 18. storočia sa sídlisko postupne zmenšovalo (dôvodom bola migrácia i úmrtia poddaných).

Administratívne patrili Jenkovce do Užského komitátu, ktorý sa najneskôr v 14. storočí zmenil na Užskú stolicu. Jej prevažne hornatá časť ležala na dnešnej Ukrajine, na slovenskom území sa nachádzali len mestečká Veľké Kapušany a Sobrance s okolím. Centrom stolice bol Užský hrad, neskôr Užhorod. Stolica používala aj svoj erb – jeho hlavnú erbovú figúru tvorila postava mladého šľachtica, ktorý v pravej i ľavej ruke držal po 3 klasy obilia.

Veľmi významnú úlohu v živote obyvateľov zohrávalo v minulosti náboženstvo. Už v stredoveku slúžil tunajším katolíkom kostolík, zasvätený Panne Márii – postavený bol najneskôr v 14. storočí. V súpise pápežského desiatku z prvej polovice 30. rokov 14. storočia sa však kostol v Jenkovciach, resp. miestny farár nespomínajú – z uvedeného faktu môžeme usúdiť, že tunajší chrám nebol v tom čase farským kostolom s vlastným duchovným. Katolícki farári tu pôsobili až neskôr (i väčšiu časť 16. storočia). Okolo roku 1573 obyvatelia dediny prestúpili na reformovanú vieru a začali navštevovať kalvínsky kostol v Jovre. Protestantí kazatelia v jenkovskom kostole účinkovali najneskôr od roku 1585 a bohoslužby viedli v slovenskom jazyku. K farnosti v tom čase patrila len filiálka Ižkovce – neskôr boli do jenkovskej farnosti začlenení i kalvíni z dedín Krčava, Kristy, Nižné Nemecké a Záhor. V rokoch 1585 – 1644 vo farnosti ako farári pôsobili Ján Arcius z Fekišoviec, Ján z Jenkoviec, Tobiáš Solár z Podhradia, Michal zo Sobraniec, Martin Szokoly, František Fabrícius Sárói a Štefan Nyiri.

Celý proces transformácie jenkovskej katolíckej farnosti na protestantskú súvisel s vtedy platnou zásadou „Cuius regio, eius religio“, resp. „Čí je majetok, toho je náboženstvo“ – aj pôvodne katolícke poddanské obyvateľstvo teda muselo prijať protestantskú vieru svojho zemepána. Dôležité bolo tiež patronátne právo, ktoré malo v Uhorsku dlhodobú platnosť – na jeho základe si každý patrón mohol do farnosti dosadiť takého kňaza, aký mu najviac vyhovoval. Vierovyznanie zemepána museli (podľa starých feudálnych princípov) nasledovať aj všetci poddaní – mnohí tak urobili z osobného presvedčenia, ďalší nemali inú možnosť, len

sa vo viere prispôbiť (v blízkosti totiž nebýval žiadny iný duchovný, ktorý by pre nich vysluhoval – krstil deti, pochovával a pod.). Zákonný článok č. 7 z roku 1647 však túto zásadu zrušil – ak bol zemepán iného náboženstva, sedliaci si mohli zvoliť vlastného farára. Patronátne právo ako celok ale v platnosti zostalo – patrón tak mohol i naďalej obsadzovať fary podľa vlastnej vôle, no poddaní už túto voľbu nemuseli rešpektovať a vieru si mohli (de iure) vybrať slobodne.

Pri farnostiach vznikali aj školy – priamy písomný doklad o škole pri tunajšej rímskokatolíckej či neskôr evanjelickej reformovanej fare však zatiaľ nepoznáme.

Obec v rokoch 1711 – 1848

Na začiatku 18. storočia (konkrétne v roku 1715) v dedine bývali členovia siedmich domácností – ich „hlavami“ boli Ján Bán, Ján Ignát, Ján Kokoss, Michal Kokoss, Michal Male, Štefan Male a Ján Simon (piati boli uvádzaní ako Maďari a dvaja ako Slováci, resp. „Ruthéni“). O 5 rokov neskôr žili v Jenkovciach členovia siedmich sedliackych domácností (tvorili najbohatšiu vrstvu poddaných) a jednej želiarskej domácnosti (išlo o strednú vrstvu poddaných) – uvádzaní boli prevažne ako Slováci alebo „Ruthéni“. V roku 1718 zbehol do Jenkoviec jeden poddaný z užhorodského panstva. Sťahovanie, resp. úteky poddaných pokračovali i neskôr. Zo súpisu, ktorý bol vyhotovený v Užskej stolici počas zimných mesiacov na prelome rokov 1735 a 1736, sa môžeme dozvedieť ďalšie zaujímavé údaje – napr. do vykonania súpisu z Jenkoviec utieklo 9 poddaných a zostalo tu 10 poddaných (do písomnosti však boli zaznamenávané len „hlavy“ rodiny, čiže utiecť mohli aj celé rodiny). Niektoré susedné obce boli na tom ešte horšie – pri ich názve sa totiž nachádza poznámka, že utiekli všetci obyvatelia a lokality zostali úplne vyľudnené. Vyšetrovanie Užskej stolice z roku 1751 preukázalo, že v Jenkovciach sa usadili poddaní z Husáka, Kňahyne, Ruských Komároviec a Voročeva. Sťahovanie na konci 17. a na začiatku 18. storočia tak bolo hlavnou príčinou zmeny dovtedajšej národnostnej i konfesionalnej štruktúry dedinského obyvateľstva.

O pomeroch v obci v prvej tretine 18. storočia nás informujú 2 veľmi vzácne latinské rukopisy o Užskej stolici. Autorom prvého je Adam Horváth – šľachtic a učený muž z Pavloviec nad Uhom. Vo svojom diele „Opis Užskej stolice“ spomína (v rámci pavlovského obvodu) i Jenkovce (uvedené sú pod názvom „Jenke“) a upresňuje tunajší stav: „Jenkovce sa nachádzajú severnejšie, nad obcami Tašuľa a Záhor. Sú neďaleko hraničných vrškov, na západ od Užhorodu. Poloha je príjemná, polia a majere rozľahlé, ale nie všade úrodné. Sídli tu rodiny zemanov a šľachticov ako Horváthovci z Pavloviec, Pribikovci a iní. Okrem toho je tu aj rodina Ibrániovcov.“ Druhý rukopis vyhotovil známy polyhistor slovenského pôvodu Matej Bel (k dispozícii mal i rukopis Adama Horvátha) – Jenkovce v ňom charakterizoval týmito slovami: „... dostali miesto nad Záhorom – sú veselé, ale pre blízkosť vrchov málo úrodné. Ich polia susedia s užhorodskými. Sú tu hojné obydlia zemianskych rodín – medzi nimi sú Horváthovci z Pavloviec, Pribikovci, Ibrániovci a iní.“

Jenkovčania chodili predávať svoje produkty i kupovať tovar na trh do Užhorodu – Adam Horváth o užhorodských trhoch píše: „Medzi privilégiá mestečka [Užhorod] sa počíta šesť výročných trhov, ktoré sa konajú každý rok. Sú to sviatočné dni – Obrátenie sv. Pavla, potom na jar sviatok Nanebovstúpenia Pána, tiež vo sviatok Kristovho tela, ďalej vo sviatok sv. Jakuba, nakoniec vo sviatok Narodenia Blaženej Panny Márie a ešte vo sviatok sv. Michala. Trhy sa konajú vždy štvrtý deň pred oznámeným sviatkom. Začínajú sa dobytčím trhom a mali by trvať poldruha dňa – trvajú však aj dlhšie, ak len nezačínajú deň pred menovaným sviatkom. V predchádzajúcich dňoch o tretej popoludní začínajú trhy obchodníkov a trvajú až

do poludnia nasledujúceho dňa, t. j. pred sviatkom. Tu sa obchoduje s vecami, vyloženými na predaj.“ Z rukopisov sa tiež dozvedáme, že obyvatelia v okolí Jenkoviec vyhánali do lesov, bohatých na žalude, stáda ošípaných, aby sa tu pásli.

Bližšie informácie o zdroji obživy poddaných, o spôsobe ich života, zvykoch i poddanských povinnostiach môžeme získať z odpovedí na otázky deväťbodového dotazníka urbárskej regulácie (išlo o jednu z najdôležitejších reforiem osvietenskej panovníčky Márie Terézie).

Dňa 22. mája 1772 navštívili Jenkovce dvaja stoliční konskriptori – Adam Horváth a Anton Zmeskal, na nimi položené predpísané otázky odpovedali miestni poddaní Michal Andris, Michal Brezovszky, Michal Jakubcsik, Danko Lesko a Ján Malé. Z ich výpovedí sa dozvedáme napr. to, že so zemepánmi nemali spísaný žiadny urbár, ani žiadnu zmluvu či kontrakt. Voči vrchnosti mali robotné povinnosti (so záprahom alebo bez záprahu) v rozličnej dĺžke, odovzdávali im aj rôzne naturálie (pšenicu, sliepky, vajcia či býky). Hospodárili dvojpoľným systémom (polia mali rozdelené na 2 časti – na jednu siali jariny, na druhú oziminy), pozemky i hnojili – obrábali ich ručne alebo s pomocou kravského záprahu. Pestovali tu pšenicu, ovos, jačmeň (obilie mleli v neďalekom pinkovskom mlyne) a chovali dobytok (ten vyhánali na miestne rozsiahle pastviny). Lúky poddaní charakterizovali ako „dobré“ (dávali dostatok sena pre dobytok). Dedinčania sa starali aj o svoje ovocné sady i záhradky pri domoch. Všetky domáce produkty, obilniny a hydinu predávali na trhu v Užhorode – tu mohli tiež výhodne nakúpiť. Obydli si Jenkovčania zhotovovali z dreva – to získavali z lesa, ktorý sa nachádzal v chotári. Drevo zároveň využívali i na kúrenie. Spomínajú sa tiež napájadlá pre dobytok, močidlo na ľan a užhorodské vinice v blízkosti. Najväčšie škody v katastri spôsobil dážď – ten zvyčajne rozmáčal lúky, ktoré potom poddaní museli odvodňovať.

Tereziánsky urbár s novými, jednotnými povinnosťami poddaných voči vrchnosti bol pre Jenkovce vydaný pravdepodobne v roku 1774. Tunajším sedliakom ukladal nasledujúce povinnosti (od celej usadlosti) – v prospech zemepána museli odpracovať 52 dní do roka so záprahom alebo 104 dní peši, mali zabezpečiť jednu siahu dreva na kúrenie, 6 funtov priadze (1 funt predstavoval približne 500 gramov), jednu holbu masla (1 holba – 0,89 litra), ďalej boli nútení odovzdať dvoch kapúnov, 2 kurčatá, 12 vajec a deviatok z poľnohospodárskych plodín (naturálne dávky mohli splácať aj v peniazoch). Sedliaci museli zaplatiť za dom aj 1 zlatý ročne – bez ohľadu na veľkosť obrábaného pozemku. Miestni želiari mali pre zemepána odpracovať 18 dní peši a za dom platili polovicu zlatého.⁹ V rámci urbárskej regulácie sa propagovala i výsadba nových plodín – napr. zemiakov (tie naši predkovia dovtedy nepoznali).

V roku 1785 panovník Jozef II. zrušil v Uhorsku nevoľníctvo, čím odstránil bezprávne postavenie poddaných a obnovil ich osobné slobody. Poddaní sa už mohli slobodne sťahovať, zemepán ich nesmel z pôdy vyhnať, ani usadzovať v iných oblastiach, slobodne si mohli zakladať rodiny, vykonávať pracovné činnosti, dávať deti do škôl či disponovať vlastným majetkom. K vrchnosti tak boli viazaní už len ekonomicky – prostredníctvom prenájmu pôdy. Všetky základné povinnosti poddaných vymedzoval urbár – ak chcel zemepán niečo navyše, bol povinný s poddanými uzavrieť zmluvu a za prácu im musel riadne zaplatiť.

V 18. storočí sa v habsburskej monarchii zrealizovalo prvé vojenské mapovanie (nazýva sa tiež jozefínske) – ide zároveň o prvé podrobné zmapovanie územia Slovenska v mierke 1:28 800. Užskú stolicu kartografi mapovali v rokoch 1782 až 1784 – okrem máp sa (na vojenské účely) vyhotovoval i opis krajinných daností.

Jenkovce sú na mape označené ako „Jenke“, resp. „Jenkowce“ – od obce Kristy boli vzdialené asi hodinu peši (1 hodina predstavuje približne 3,8 kilometra), od Krčavy hodinu a od Záhora i Tašule trištvrte hodiny. Dedina sa tiahla pozdĺžne – v jej strede stál nejaký väčší objekt zo „spalného“ (horľavého) materiálu, ktorý ale kartograf do opisu neuviedol. Pri obci sa tiež nachádzal lesný porast.

Do dnešných dní sa nám zachoval aj tzv. regnikolárny súpis – jedinečná písomná štatistika z roku 1828 (žiaľ, pre Jenkovce nie je úplný). V dedine v tom čase bývalo 725 obyvateľov – 398 katolíkov (prevažne rímskokatolíkov, menej gréckokatolíkov), 213 evanjelikov (najmä kalvínov) a 114 židov. V súpise sú tiež uvedené priezviská „hláv“ rodín – Juraj Bán, Juraj Burak, Pavol Danko, Pavol, Homa, Ján Kocsis, Ján Kokos, Juraj Kokos, Ján Magyar, Michal Medonos, Marek Rusznak a židia Burich, Zelman i Berko.

Približne rovnaký počet obyvateľov sa udržal i v nasledujúcich rokoch.

K miestnym zemepánom v roku 1837 patrili napr. František Pongác, Pribékovci a ďalší.

V roku 1789 zriadil jágerský biskup v Jenkovciach kaplánstvo, 6 rokov po vzniku Satmárskeho biskupstva (jeho sídlo bolo v meste Satmár – dnes Satu Mare, Rumunsko) ho tunajší biskup Petre Klobusiczký povýšil (v roku 1810) na samostatnú farnosť – k filiálkam v tom čase patrili obce Bežovce, Krčava, Kristy, Lekárovce (za Uhom), Nižné Nemecké, Pinkovce, Sejkov, Svätuš, Tašula, Vyšné Nemecké a Záhor. Keďže farnosť bola pomerne rozsiahla, pri jenkovskom farskom úrade biskupstvo neskôr zriadilo kaplánsku stanicu (prvým známym kaplánom bol rehoľník Tomáš Davcsík).

Zo zápisu kanonickej vizitácie z roku 1832 vieme, že tunajší drevený kostol, postavený v rokoch 1793 až 1794, bol v zlom stave – biskup preto nariadil postaviť nový kostol i novú faru. Pozemok v strede dediny na tento účel darovala Juliana Banovicsová, rodená Pribíková – patrón kostola však výstavbu povolil až neskôr.

V roku 1809 Pavol Arvay, farár vo Vyšnej Domaninci, inicioval výstavbu dvoch menších kaplniek v Jenkovciach – prvá bola zasvätená sv. Jánovi Nepomuckému a druhá sv. Vendelínovi.

V polovici 18. storočia navštívil uniatské (gréckokatolícke) farnosti v Užskej stolici mukačevský biskup Michal Manuel Olšavský. Jenkovce boli v tom čase filiálkou farnosti so sídlom v Nižnom Nemeckom – vo farskej obci stál drevený Chrám sv. archanjela Michala so šindľovou drevenou strechou, farárom tu bol Vasil Zacharias. V jenkovskej filiálke sa nenachádzal žiadny chrám – v dedine bývalo dokopy 9 sedliackych a 4 želiarske gréckokatolícke rodiny (miestny farár vizitujúcemu biskupovi spomenul i to, že veriaci vo farnosti nesvätili nedeľu, ale sobotu). Podľa súpisu farností z roku 1792 bolo v Jenkovciach celkovo 205 gréckokatolíkov, ktorí pre potreby fary vo Vyšnom Nemeckom (post farára tu vtedy zastával Juraj Demjánovics) odvádzali ročne 34 rýnskych forintov a 17 grajciarov. O 14 rokov neskôr (konkrétne v roku 1806) vyhotovili ďalší súpis. Záznamy hovoria o tom, že v dedine v tom čase žilo 206 gréckokatolíkov (dokopy tvorili 37 rodín) – „schopných spovede“ (po prvom svätom prijímaní) bolo 154 veriacich a „neschopných spovede“ (do prvého svätého prijímania) bolo 52 dedinčanov. Rok predtým farár Anton Scavniczky z Vyšného Nemeckého pokrstil 9, pochoval 13 a zosobášil 5 jenkovských gréckokatolíkov (tí sa brali najmä medzi sebou, menej sa sobášili s rímskokatolíkmi a len výnimočne do manželstva vstupovali s kalvínmi).

V roku 1837 bývalo v Jenkovciach 203 rímskokatolíkov, 220 gréckokatolíkov, 184 kalvínov a 114 židov – stál tu tiež rímskokatolícky a kalvínsky farský kostol i židovská synagóga.

Obec v rokoch 1848 – 1918

Revolúcia z rokov 1848 – 1849 neznamenała automaticky prelom v usporiadaní spoločenských vzťahov – na vyviazanie z urbáru (a teda i z poddanských povinností) si museli poddaní počkať ešte niekoľko rokov. Urbársky patent z 3. marca 1853 stanovil podmienky vydeľovania urbárskych lesov a iných pozemkov zo zemepanských majetkov i podmienky štátneho, resp. súkromného odškodnenia bývalých vlastníkov pozemkov, ktoré prešli do rúk bývalých poddaných. Z tých, ktorí mali dostatok pôdy – teda sedliakov – sa stali samostatne hospodáriaci roľníci, ktorí si daňovú povinnosť plnili už iba voči štátu. Iná situácia bola pri bezzemkoch, čiže želiaroch – tí buď ostali v pracovnom pomere na veľkostatku, alebo robili u bohatších gazdov (od nich si prípadne aj árendovali menšie pozemky, za čo im odvádzali istú časť úrody). Šľachta si však i naďalej podržala pôdu, ktorú obhospodarovala vo vlastnej réžii. Dovtedy existujúce panské hospodárske celky – majere – vytvorili základ pre neskorší vznik panských veľkostatkov. Všetci obyvatelia sa stali osobne i majetkovo slobodnými.

Zmena pomerov v Užskej župe (v porovnaní s inými časťami Uhorska) prichádzala len veľmi pomaly. Prevažná časť pôdy tu bola – v nevelkých podieloch – rozdelená medzi množstvo samostatne hospodáriacich zemanov. Pôdu si mohli zakúpiť i sedliaci. Chudobnejší obyvatelia – bývalí želiari (mali dom a pôdu do výmery približne 2 hektáre) a podželiari (nevlastnili ani dom, ani pôdu) – začali pracovať ako robotníci na poľnohospodárskych veľkostatkoch v blízkosti dediny, resp. na statkoch tunajších zemanov.

Prvá presná mapa jenkovského chotára pochádza z roku 1863, resp. z roku 1864. Zaznačené sú tu i názvy miestnych chotárných častí – „Buchaniec“, „Kapustjanki“, „Kľuč“, „Kopan jarok“ (kanál), „Na hľibokei brazdie“, „Na hrunie I.“, „Na hrunie II.“, „Na hrunie III.“, „Od jarku“, „Od Nemečanskoho“, „Orechova“ (potok), „Paňsky hrun“, „Paškou“, „Peršo polo“, „Pod huščavou“, „Pod močarem“, „Sztredňi honi“, „Sztredňi luki“, „Sztrednie polo“, „Tó“, „Vargaház“, „Zadnie luki“, „Za forrašom“, „Za hradskou“, „Za jarkom“, „Za kľučom“, „Za Mili jarkom“ a „Zugou“ (každý chotárný názov niečo znamenal, vyjadroval). Väčšina objektov v Jenkovciach bola zhotovená zo „spalného“ (horľavého) materiálu – iba 17 stavieb bolo „nespalných“, čiže vybudovaných z nehorľavého materiálu (išlo o kostol, kúriu či hospodárske budovy). Tieto murované objekty sa nachádzali najmä v centre obce, oproti kostolu, pri panskej kúrii s rozsiahlym parkom.

V publikácii, venovanej storočnici vzniku Salmárkeho biskupstva, je uvedené, že veľká časť tunajšieho kaštieľa bola zručená v roku 1865 – dovtedy vraj bola obývaná rodinou Pribíkovcov de Ville (danú skutočnosť sa nám zatiaľ overiť nepodarilo).

Vďaka rôznym štatistikám a súpisom sú pomerne dobre zachytené tunajšie demografické a hospodárske pomery na konci 19. storočia. V roku 1897 v obecnom chotári hospodáril celkovo 166 gazdovstiev (prevládali malé, len niekoľkohektárové hospodárstva) – najväčšiu výmeru zaberala orná pôda, na menšej ploche sa rozprestierali lúky, pasienky či záhrady. Pri obci sa nachádzal i lesný porast – mal výmeru 37 katastrálnych jutár (1 katastrálne jutro – 0,575 hektára). Pri práci na gazdovstvách sa využívali najmä konské alebo volské

dvojzáprahy. Dedinčania chovali kone, 162 kusov hovädzieho dobytku, 219 ošípaných a 162 kusov hydiny, starali sa tiež o 89 včelích rodín. V sadoch rástlo dokopy 1 755 ovocných stromov – najviac zastúpené boli slivky, menej sa vyskytovali jablone, hrušky, marhule, moruše, iba ojedinele boli zaznamenané čerešne, višne, orechy či jedlé gaštany.

V roku 1900 v dedine žilo celkovo 784 obyvateľov – podľa národnosti dominovali Slováci (bývalo tu tiež niekoľko Maďarov, Nemcov a Rusínov), v rámci konfesionálnej štruktúry boli najpočetnejší reformovaní evanjelici, po nich nasledovali gréckokatolíci a rímskokatolíci (v Jenkovciach bývalo aj 43 židov a 6 luteránov). Vzdelanostná úroveň bola dosť nízka – plynule čítať a písať vedela totiž ani nie polovica obyvateľov. Z celkového počtu 127 domov bolo najviac postavených z dreva – len 27 príbytkov bolo zhotovených z kombinovaného materiálu a 9 obydlí malo steny z kameňa alebo tehly. Strechu poväčšine pokrývala „župa“ (slama), resp. drevené šindle či dosky. Škridly na strechách sa začali objavovať až pred rokom 1910 – obyvateľov k tomu viedli najmä bezpečnostné dôvody (v prípade požiaru sa totiž oheň po slamených alebo drevených strechách prenášal veľmi rýchlo, niekedy tak vyhoreli aj celé dediny).

Začiatkom 20. storočia sa najviac miestnych obyvateľov i naďalej živilo poľnohospodárstvom – v dedine však žili aj príslušníci inteligencie (duchovní či učitelia), remeselníci (napr. dvaja kováči), traja obchodníci, cestári a ďalší.

Pokles obyvateľstva obce medzi rokmi 1890 (784 ľudí) a 1921 (713 dedinčanov) spôsobilo vystaňovanie. Tento jav mal hlavne ekonomické príčiny (viacnásobná neúroda zemiakov, nedostatok pracovných príležitostí, zadlžovanie, hlad a iné) – východné Slovensko totiž patrilo medzi najzaostalejšie oblasti Uhorska. Časť vystaňovalcov sa časom vrátila domov a ťažko zarobené peniaze investovala do nákupu pozemkov i do výstavby nových domov. Navrátilci tak vytvorili novú sociálnu skupinu – tzv. „amerikánov“.

V roku 1895 patrili Jenkovce (spolu s obcami Bežovce, Pinkovce, Tašul'a a Záhor) – v rámci užhorodského slúžnovského okresu – do obvodného notárskeho a matričného úradu so sídlom v Bežovciach. Od uvedeného roku začali pracovníci notariátu zapisovať údaje o narodeniach, sobášoch a úmrtiach aj do štátnych matrik – dovtedy sa totiž viedli len cirkevné matriky (najstaršie zachované matričné cirkevné záznamy o obyvateľoch Jenkovciach pochádzajú z konca 18. storočia). Notár mal v tej dobe dôležité postavenie, lebo úrad, ktorý riadil, viedol agendu pre jednotlivé dediny v hraniciach obvodu. Bežovský notár sa ako riadny člen zúčastňoval i na zasadnutiach obecného zastupiteľstva v Jenkovciach – spolu s richtárom a prisáznymi patril tiež do užšieho vedenia obce.

Schôdze obecného zastupiteľstva zvolával a viedol richtár (maďarsky „biró“, v nárečí „birov“) – riadne zasadnutia sa konali 2 razy do roka (v jari a jeseni), mimoriadne podľa potreby (prevahu v zastupiteľstve mali bohatší roľníci). Ďalším orgánom obecnej samosprávy bolo obecné predstavenstvo – to zasadalo raz štvrtročne, schôdze opäť zvolával a viedol richtár.

V Jenkovciach sídlila rímskokatolícka farnosť. V rokoch 1852 – 1855 bol v dedine postavený nový murovaný klasicistický kostol, zasvätený sv. Štefanovi – uhorskému kráľovi. Posviacka hrubej stavby sa konala dňa 20. augusta 1853, stavebné práce potom pokračovali ďalej. V roku 1871 sa dostavala veža, opravy i úpravy kostola boli realizované aj v nasledujúcom období (v rokoch 1886 a 1893). V roku 1868 dal patrón postaviť novú farskú budovu, pre potreby farnosti tiež vyčlenil rozsiahle pozemky. V roku 1914, resp.

v roku 1915 jenkovský rímskokatolícky úrad spravoval miestnu ľudovú školu a Ružencovú spoločnosť.

V roku 1903 si nový kostol (v novoklasicistickom slohu) postavili i reformovaní evanjelici pod vedením duchovného Gabriela Móra (podľa ústneho podania Gabriel Móre zaobstaral tehly na chrám z tehelne v Užhorode, odkiaľ ich do Jenkoviec na vozoch prevážali samotní veriaci – na výstavbe sa potom podieľali aj talianski majstri).

Tunajší židia patrili v tomto období pod správu rabinátu so sídlom v Bežovciach.

V roku 1868 bola v Uhorsku zavedená povinná šesťročná školská dochádzka (od 6 do 12 rokov veku dieťaťa) – táto skutočnosť podnietila i zakladanie nových ľudových škôl. V Jenkovciach tak pravdepodobne vznikla, resp. bola obnovená reformovaná škola (údaje o nej máme zo 70. rokov 19. storočia) i rímskokatolícka ľudová škola (jej budova bola postavená v roku 1882). V školách sa žiaci učili hlavne čítať, písať, počítať, osvojovali si tiež základy náboženstva. Deti z dedín však dochádzali do škôl (až do roku 1918) poväčšine iba cez zimné mesiace, pretože inokedy museli svojim rodičom pomáhať pri poľnohospodárskych prácach.

V lete roku 1914 začala prvá svetová vojna, zároveň bola úradne vyhlásená i mobilizácia. Územie Slovenska sa stalo veľmi dôležitým – prebiehalo tadiaľ zásobovanie a doplňovanie bojujúcich armád, odsun ranených a pod. Dejiskom bojovej konfrontácie sa v rokoch 1914 – 1915 stala aj severná časť východného Slovenska. Najbližšie k Jenkovciam sa dostal front v novembri 1914 – Strážske sa vtedy na 5 dní ocitlo vo frontovom pásme. Jar v roku 1915 priniesla ale zvrät – rakúsko-uhorská i nemecká armáda každým dňom vytlačali ruské jednotky smerom na sever, čím sa vojnové operácie posúvali mimo územia Slovenska.

Jenkoviec a okolia sa bezprostredné boje nedotkli – v úradných prípisoch sa preto napr. konštatovalo, že jenkovské školy neboli nijak poškodené vojnovými udalosťami.

Vojna zapríčinila aj veľmi zlú situáciu v zásobovaní. Ceny rástli rýchlym tempom, z obchodov postupne zmizlo takmer všetko – múka, masť, cukor, textil, obuv i petrolej. Rozkvital „čierny obchod“. Väčšina mužov bola mimo domova, množstvo pôdy zostalo neobrobenej – celé bremeno prác na gazdovstvách tak museli niesť ženy a deti. V lete 1915 navyše začali rekvirácie obilia, zemiakov či dobytky – situácia sa ešte viac zhoršila. I napriek tomu, že front bol už ďaleko, na Slovensku ostali – ako zajatci – tisícky príslušníkov ruskej armády. Týchto ľudí využívali ako lacnú pracovnú silu na veľkostatkoch i na jednotlivých gazdovstvách (keďže robili dobre, o ich prácu bol veľký záujem).

Obec v rokoch 1918 – 1939

Obec Jenkovce aj po vzniku Československej republiky (ČSR) dňa 28. októbra 1918 zostala ešte takmer do polovice januára 1919 pod správou dožívajúcich uhorských, resp. nových maďarských úradov a ich brachiálnej moci. I napriek tomu, že víťazné mocnosti Dohody už 24. decembra 1918 stanovili demarkačnú čiaru medzi Slovenskom a Maďarskom, regionálne úrady sa s tichým súhlasom budapeštianskej vlády snažili posunúť budúce hranice čo najďalej v prospech Maďarska. Najvýchodnejšiu časť Slovenska postupne vojensky obsadzovali vojaci 6. pešej divízie (išlo o legionárov, ktorí predtým pôsobili v Taliansku).

Situácia v západnej časti Užskej (ľudovo nazývanej aj Užhorodskej) župy (s mestami Sobrance, Veľké Kapušany a okolím) bola veľmi komplikovaná. Väčšina inteligencie, bohatší remeselníci i židia rozprávali po nemecky alebo maďarsky a voči ČSR neprejavovali žiadne sympatie. Plynule čítať a písať po slovensky vedeli iba ojedinelí príslušníci inteligencie – horšie sociálne situovaní obyvatelia boli zväčša negramotní. V ľudových školách sa žiaci i naďalej učili po maďarsky, v úradoch stále pôsobili maďarskí úradníci. Slovenské obyvateľstvo v jeho prípadných pročeskoslovenských prejavoch zastrašovali brachiálne postupy maďarských žandárov. Aj napriek týmto nepriaznivým okolnostiam sa niekoľkým uvedomelým občanom podarilo zvolať ľudové zhromaždenie – dňa 7. januára 1919 sa tak v Malých Zalužiciach zišlo asi 600 ľudí z podvihorlatských dedín (i „z ďalekých obcí“), ktorí prijali rezolúciu o pripojení Užskej župy k ČSR (ešte v tú istú noc ju desaťčlenná delegácia odniesla predstaviteľom Československa do Košíc). Československí legionári zaistili územie okolo Sobraniec do polovice januára 1919. V jari toho istého roka však uvedenú oblasť obsadili vojaci maďarskej Červenej armády (s nadšením ich prijímala len menšia časť obyvateľstva) – o krátky čas ich ale z jednotlivých obcí opäť vytlačili československí legionári. Situáciu sa podarilo stabilizovať až v druhej polovici roka 1919.

Po vzniku ČSR boli Jenkovce začlenené do sobranského okresu – v dedine sídlil notársky a matričný úrad (post notára v rokoch 1922 – 1925 zastával Jozef Virčík, neskôr ho vo funkcii vystriedal Ladislav Soták), poštový úrad (zriadený bol ešte pred rokom 1918, v roku 1925 ho preložili do Bežoviec) a štátny lekársky obvod pre 9 obcí (Bežovce, Husák, Jenkovce, Koromľa, Krčava, Nižné a Vyšné Nemecké, Sejkov a Tašuľa). Obec kontrolovali četníci z Užhorodu, od 20. rokov 20. storočia boli Jenkovce začlenené do pôsobnosti četnickej stanice v Krčave. Najbližší súd sa nachádzal v Užhorode.

Podľa sčítania obyvateľstva z roku 1921 v hraniciach jenkovského obvodného notariátu bývalo spolu 2 169 ľudí – väčšina z nich sa hlásila za Slovákov, v konfesionalnej štruktúre prevládali reformovaní evanjelici.

V rukách jenkovského notára sa postupne sústredili rozsiahle právomoci – bol totiž akosi predĺženou rukou štátu vo svojom obvode (patrili doň ešte 4 obce – Kristy, Nižné Nemecké, Svätuš a Tašuľa).

Väčšie zmeny sa týkali administratívno-správneho usporiadania. V roku 1920 bol z Užskej župy vyňatý sobranský slúžnovský okres (tu patrili i Jenkovce) a následne ho pripojili k Zemplínskej župe so sídlom v Michalovciach. Dňa 1. januára 1923 sa na Slovensku konštituovalo 6 žúp – obec Jenkovce (v rámci okresu Sobrance) bola začlenená do Košickej župy. V roku 1928 župné zriadenie zaniklo a nahradilo ho krajinské zriadenie – až do roku 1939 tak okres Sobrance patrilo pod správu Krajinského úradu so sídlom v Bratislave.

Dňa 15. februára 1921 sa uskutočnilo prvé oficiálne sčítanie obyvateľstva v ČSR. V Jenkovciach v tom čase bývalo 713 obyvateľov a stálo 150 domov.

Podľa úradnej evidencie z roku 1924 nemal v Jenkovciach domovskú príslušnosť (t. z. trvalý pobyt) ani jeden cigán.

V roku 1930 bolo zrealizované druhé oficiálne sčítanie obyvateľstva v Československu. V Jenkovciach vtedy žilo 766 ľudí a stálo 156 príbytkov – národnostné a konfesionalne rozvrstvenie bolo takéto:

Od roku 1923 bol najvyšším predstaviteľom obecnej samosprávy starosta (išlo o nové pomenovanie pre dovtedajšieho richtára) – spomedzi seba si ho vyberali zvolení členovia obecného zastupiteľstva, ktorí kandidovali za politické strany, resp. zoskupenia. V roku 1938 funkciu starostu Jenkoviec zastával Juraj Jenčo.

Vo voľbách v dedine väčšinou víťazila agrárna (republikánska) strana.

Dôležitým ukazovateľom bolo i hospodárenie samosprávy – rozpočet sa naplňal prevažne z obecných dávok a rozličných štátnych subvencií (koncom roka 1926 obec napr. vlastnila budovu v hodnote 25 tisíc korún).

V medzivojnovom období stál v Jenkovciach kaštieľ (jeho majiteľom bol dr. Korláth – statkár z Užhorodu) a mlyn, nachádzalo sa tu tiež niekoľko malých židovských obchodíkov (prevádzkovali ich Mór a Jolana Lefkovicsovci) a kováčska vyhňa (vlastnil ju Ján Pelleia). Podnikaniu s motorovou mláťačkou sa v obci venovali Adolf Kesler a Jozef Kunder. Jenkovčania často navštevovali i mesto Užhorod, kde nakupovali najmä spotrebný tovar (napr. topánky v predajni firmy Baťa).

V 30. rokoch tunajšia samospráva vyvíjala snahu o preloženie sídla zdravotného obvodu a bytu lekára do objektu kaštieľa.

V roku 1926 vznikol v Jenkovciach Dobrovoľný hasičský zbor (založilo ho 24 tunajších obyvateľov) – v prvej polovici 30. rokov výbor miestneho hasičského zboru pracoval v zložení Ján Magyar (predseda), Ladislav Soták (veliteľ), Ján Škripecký (náhradný veliteľ), Alexander Ronay (tajomník) a Juraj Micháč (dozorca majetku).

Náboženské pomery sa v medzivojnovom období podstatnejšie nezmenili (v rokoch 1923 – 1925 si rímskokatolíci obnovili svoj farský kostol, reformovaní kňazi viedli bohoslužby v slovenskom i maďarskom jazyku).

Malý školský zákon z roku 1922 sčasti zmenil školský systém, prevzatý ešte spreď roka 1918. V ľudových školách boli zavedené nové predmety – občianska náuka a ručné práce. Prijatá zákonná norma zároveň stanovila osemročnú povinnú školskú dochádzku (na Slovensku bola zavedená až od školského roka 1927/1928).

V Jenkovciach sídlili v medzivojnovom období 2 cirkevné ľudové školy – rímskokatolícka a evanjelická reformovaná. Tunajšiu rímskokatolícku ľudovú školu s vyučovacím jazykom slovenským (patrila pod školský inšpektorát Sobrance) udržiavala rímskokatolícka cirkev a v 30. rokoch bola umiestnená v starej cirkevnej budove s jednou učebňou (kabinet sa tu nenachádzal). Dochádzali do nej chlapci i dievčatá najmä katolíckeho vierovyznania (v školskom roku 1918/1919 ich bolo 46, v školskom roku 1932/1933 sa počet žiakov zvýšil na 59). Z pedagógov, ktorí pôsobili v obidvoch školách, môžeme spomenúť Eduarda Remišovského (roky 1922 – 1927), Eugena Karabélyosa (do roku 1926), Karola Ludvigha (od roku 1927) a Auréliu Foldiovú – Ludvighovú.

Jednotlivé obce notariátu žiadali v roku 1938 kompetentné úrady o založenie obvodnej meštianskej školy v Jenkovciach.

Miestne ľudové školy zabezpečovali i kultúrno-spoločenské aktivity – žiaci so svojimi učiteľmi napr. nacvičovali rôzne programy, ktoré potom prezentovali najmä pri oslavách štátnych či cirkevných sviatkov.

Obec v rokoch 1939 – 1944

Dňa 14. marca 1939 vznikol Slovenský štát. O 9 dní neskôr regulárna armáda horthyovského Maďarska – bez vyhlásenia vojny – zaútočila na najvýchodnejšiu časť Slovenska. Maďarské jednotky už ráno, v prvý deň útoku, obsadili Sobrance. V druhom slede postupovalo niekoľko práporov pechoty – vojaci obsadzovali obce, strhávali telefónne vedenia i tabule s označeniami a rabovali v miestnych obchodoch. Počas druhého dňa bojov slovenská armáda sústredila svoju zálohu na čiare Kristy – Jenkovce. Ďalšie dni priniesli bojovú konfrontáciu medzi slovenskými a maďarskými vojenskými jednotkami (najťažšie stretý boli zaznamenané v okolí Nižnej Rybnice). Dňa 4. apríla 1939 bol podpísaný Protokol o hraničnej čiare medzi Slovenskom a Maďarskom – na základe jeho ustanovení Maďarsko získalo aj 41 obcí z okresu Sobrance (medzi nimi sa nachádzali i Jenkovce – oficiálny názov dediny mal v tomto období podobu „Jenke“).

V súvislosti s vojenskou okupáciou územia bola zavedená aj maďarská vojenská správa – na jej čele stál okresný vojenský veliteľ, ktorý sídlil v Sobranciach. Začiatkom apríla 1939 zvolal do mesta notárov, učiteľov a richtárov z okupovaného územia, aby tu zložili sľub vernosti maďarskému štátu – zároveň bolo vydané i nariadenie, ktoré za úradný jazyk ustanovilo maďarčinu.

Od leta 1939 okupované územie okresu Sobrance pripadlo do Užskej administratívnej expozitúry so sídlom v Užhorode a administratívne sa stalo súčasťou Podkarpatskej Rusi. V úradnom styku sa používala maďarčina a rusínsky jazyk.

V roku 1940 bývalo v Jenkovciach dokopy 723 ľudí. I naďalej sa tu nachádzal notársky a matričný úrad (na poste obvodného notára pôsobil Ondrej Süttő, vypomáhal mu tiež podnotár Mikuláš Bajcznera) – miestnym obvodným lekárom bol Štefan Hattyán, veterinárnu službu zabezpečoval zverolekár František Kladek. Pôvodne zvoleného starostu obce v tomto období vystriedal Ján Magyar.

V jeseni 1941 vznikla Strana slovenskej národnej jednoty (SSNJ), ktorá mala obhajovať i záujmy Slovákov na okupovanom území – koncom mája 1942 preto funkcionári SSNJ navštívili Sobrance a do každej obce vymenovali dôverníkov. V rokoch 1939 – 1944 všetci chlapi, resp. mladí muži z Jenkoviec vo veku 12 – 23 rokov museli absolvovať predvojnovú výchovu (boli to tzv. leventisti).

V roku 1939 sa jenkovské ľudové školy s vyučovacím jazykom slovenským začali – kvôli nariadeniam úradov – pomad'arčovať. V čase okupácie sa maďarčina začala zavádzať nielen do škôl či úradov, ale aj do cirkvi – nový jenkovský reformovaný duchovný napr. viedol bohoslužby už iba v maďarskom jazyku (k filiálkam farnosti v tom čase patrili obce Kristy, Nižné Nemecké, Porostov, Svätuš a Tašuľa). Vymenený bol tiež správca tunajšej

rímskokatolíckej farnosti – tá mala filiálky Bežovce, Krčava, Kristy, Lekárovce (za Uhom), Nižné a Vyšné Nemecké, Pinkovce, Sejkov, Svätuš a Záhor.

Koncom októbra a začiatkom novembra 1944 vojaci sovietskej Červenej armády oslobodzovali najvýchodnejšiu oblasť Slovenska – frontové boje tu trvali dokopy 6 týždňov, samotné mesto Sobrance i s okolím bolo viackrát striedavo obsadzované jednak sovietskymi, jednak nemeckými jednotkami. Prechod frontu si v Jenkovciach vyžiadala nielen materiálne, ale aj ľudské obete.

Po definitívnom oslobodení obce dňa 27. októbra 1944 vznikol národný výbor, ktorý dedinu postupne preberal (od vojenských orgánov) do vlastnej správy. Jenkovce tak opäť pripadli obnovenému Československu.

5.7.

Pamiatky Národná kultúrna pamiatka, ktorú tvoria dva objekty : **kúria a park, kostol kresťanskej reformovanej cirkvi.**

5.8. Významné osobnosti obce

Doc. František Ruščák, PhDr. Csc.

Nar. 15. 11. 1941, Jenkovce, okr. Michalovce. Študoval v r. 1959-1963 na Pedagogickom inštitúte v Prešove (slovenský jazyk - dejepis). 1977 PhDr., 1983 CSc., 1987 doc. Pôsobil v r. 1963-1969 na Základnej deväťročnej škole a v r. 1969-1975 na Strednom odbornom učilišti v Humennom (učiteľ), od r. 1975 pracovník katedry slovenského jazyka a literatúry Pedagogickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Prešove (odborný asistent, docent), od r. 1988 vedúci katedry.

Pracuje v oblasti štylistiky slovenského jazyka, jazykovej kultúry, literárnej onomastiky a v oblasti teórie vyučovania slovenského jazyka a slohu.

6. Plnenie funkcií obce (prenesené kompetencie, originálne kompetencie)

6.1. Výchova a vzdelávanie

V súčasnosti výchovu a vzdelávanie detí v obci poskytuje:

- Materská škola Jenkovce

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj vzdelávania sa bude orientovať na : predškolskú výchovu a prípravu žiakov do základnej školy.

6.2. Zdravotníctvo

Zdravotnú starostlivosť obec neposkytuje.

Zdravotná starostlivosť sa v obci neposkytuje. Najbližšie zdravotné stredisko sa nachádza v obci Bežovce .

Vývoj ostáva do budúca nezmenený.

6.3. Sociálne zabezpečenie

Sociálne služby v obci zabezpečujú :

- Jedna opatrovatelka v domácnosti, ktorú obec financuje zo svojho rozpočtu.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj sociálnych služieb sa bude orientovať na opatrovanie starých ľudí, nakoľko populácia obce každým rokom starne.

6.4. Kultúra

Nakoľko sa v obci nenachádza žiadne kino, galéria alebo múzeum, obec realizuje na podporu kultúry rôzne kultúrne aktivity pre svojich občanov, ako sú:

- Deň otvorených dverí v MŠ,
- Deň matiek
- MDD,
- Deň otcov,
- Rockové popoludnie
- Stretnutia jubilantov
- Víťanie detí do života,
- Stavanie stromčeka
- Mikuláš

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že kultúrny a spoločenský život sa bude orientovať aj naďalej na finančnú podporu za zachovanie týchto kultúrnych podujatí aj naďalej.

6.5. Hospodárstvo

1. Najvýznamnejší poskytovatelia služieb v obci :
2. Predajne rozličného tovaru Renáta Čermáková
3. Predajňa rozličného tovaru Jana Kalapošová
4. PATREJA BAR
5. Hostinec na Rázcestí

Najvýznamnejšia poľnohospodárska výroba v obci :

- MVDr. Jozef Karch
- Pavlík Ján
- SATIVUS
- Anna Sabová
- Milan Sabo

- Helena Kentošová
- PD Vinohrady
- Dona
- Agroman
- Topolina
- UNIMEX
- Sabová Eva
- I.P.Construct

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že hospodársky život v obci sa bude orientovať na : využívanie ornej pôdy na rôzne sejby obilia.

7. Informácia o vývoji obce z pohľadu rozpočtovníctva

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce bol rozpočet obce na rok 2017. Obec v roku 2017 zostavila rozpočet podľa ustanovenia § 10 odsek 7) zákona č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Rozpočet obce na rok 2017 bol zostavený ako vyrovnaný.

Hospodárenie obce sa riadilo podľa schváleného rozpočtu na rok 2017.

Rozpočet obce bol schválený obecným zastupiteľstvom dňa 23.11.2016 uznesením č. 80/2016

Zmeny rozpočtu:

- prvá zmena schválená dňa 21.02.2017 uznesením č. 91/2017
- druhá zmena schválená dňa 21.02.2017 uznesením č. 91/2017
- tretia zmena schválená dňa 19.05.2017 uznesením č. 99/2017
- štvrtá zmena schválená dňa 19.05.2017 uznesením č. 99/2017
- piata zmena schválená dňa 17.08.2017 uznesením č. 109/2017
- šiesta zmena schválená dňa 16.11.2017 uznesením č. 115/2017
- siedma zmena schválená dňa 16.11.2017 uznesením č. 115/2017
- ôsma zmena schválená dňa 02.12.2017 uznesením č. 122/2017

7.1.Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov za rok 2017

	Rozpočet	Rozpočet po zmenách	Skutočné plnenie príjmov/ čerpanie výdavkov k 31.12.2017	% plnenia príjmov/ % čerpania výdavkov
Príjmy celkom	188 632	273 262	257 587,23	94,26
z toho :				
Bežné príjmy	188 632	238 957	223 282,31	93,44
Kapitálové príjmy	0	34 305	34 304,92	99,99
Finančné príjmy	0	0	0	0

Výdavky celkom	188 632	273 262	228 778,73	83,72
z toho :				
Bežné výdavky	186 668	233 575	189 715,48	81,22
Kapitálové výdavky	1 964	39 687	39 063,25	98,42
Finančné výdavky	0	0	0	

7.2 Prebytok/schodok rozpočtového hospodárenia za rok 2017

Hospodárenie obce	Skutočnosť k 31.12.2017 v EUR
Bežné príjmy spolu	223 282,31
Bežné výdavky spolu	189 715,48
Bežný rozpočet	33 566,83
Kapitálové príjmy spolu	34 304,92
Kapitálové výdavky spolu	39 063,25
Kapitálový rozpočet	- 4 758,33
Prebytok bežného a kapitálového rozpočtu	28 808,5
Vylúčenie z prebytku - príjmy za výrubu drevín - nevyčerpaná dotácia HN)	600 164,82
Upravený prebytok bežného a kapitálového rozpočtu	28 043,68
Príjmové finančné operácie	0
Výdavkové finančné operácie	0,00
Rozdiel finančných operácií	0
PRÍJMY SPOLU	257 587,23
VÝDAVKY SPOLU	228 778,73
Hospodárenie obce	28 808,5
Vylúčenie z prebytku	764,82
Upravené hospodárenie obce	28 043,68

Prebytok rozpočtu v sume 28 808,5 EUR zistený podľa ustanovenia § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, **upravený** o nevyčerpané prostriedky zo ŠR a podľa osobitných predpisov v sume 764,82 EUR navrhujeme použiť na:

- tvorbu rezervného fondu 28 043,68 EUR

V zmysle ustanovenia § 16 odsek 6 zákona č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa na účely tvorby peňažných fondov pri usporiadaní prebytku rozpočtu obce podľa § 10 ods. 3 písm. a) a b) citovaného zákona, z tohto **prebytku vylučujú** :

- a) nevyčerpané prostriedky zo ŠR účelovo určené na **bežné výdavky** poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku v sume 164,82 EUR, a to na :
 - stravné pre deti v hmotnej núdzi
- b) nevyčerpané prostriedky z **finančnej náhrady za výrub drevín** podľa zákona č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v z.n.p. v 600 EUR,

7.2 Rozpočet na roky 2017 - 2019

	Skutočnosť k 31.12.2017	Rozpočet na rok 2017	Rozpočet na rok 2018	Rozpočet na rok 2019
Príjmy celkom	257 587	273 262	196 432	204 593
z toho :				
Bežné príjmy	223 282	238 957	196 432	204 593
Kapitálové príjmy	34 305	34 305	0	0
Finančné príjmy	0	0	0	0

	Skutočnosť k 31.12.2017	Rozpočet na rok 2017	Rozpočet na rok 2018	Rozpočet na rok 2019
Výdavky celkom	228 779	273 262	196 432	204 593
z toho :				
Bežné výdavky	189 715	233 575	194 832	190 809
Kapitálové výdavky	39 063	39 687	1 600	13 784
Finančné výdavky	0	0	0	0

8 Informácia o vývoji obce z pohľadu účtovníctva

8.1 Majetok

Názov	Skutočnosť k 31.12.2015	Skutočnosť k 31.12.2016	Skutočnosť k 31.12.2017	Predpoklad na rok 2018
Majetok spolu	954 159,04	946 368,86	992 428,02	996 000
Neobežný majetok spolu	888 050,58	866 242,50	891 433,66	922 270
z toho :				
Dlhodobý nehmotný majetok	21 370	9 870	7 402,44	8 000
Dlhodobý hmotný majetok	769 135,17	758 827,09	786 485,81	816 270
Dlhodobý finančný majetok	97 545,41	97 545,41	97 545,41	98 000
Obežný majetok spolu	66 033,37	80 051,43	100 897,18	73 730
z toho :				
Zásoby	54,49	90,12	88,34	110
Zúčtovanie medzi subjektami VS	0	0	0	
Dlhodobé pohľadávky	0	0	0	
Krátkodobé pohľadávky	10 113,73	20 338,39	10 571,74	11 500
Finančné účty	55 865,15	59 622,92	90 237,10	62 000
Poskytnuté návratné fin. výpomoci dlh.	0	0		
Poskytnuté návratné fin. výpomoci krát.	0	0		
Časové rozlíšenie	75,09	74,93	97,18	120

8.2 Zdroje krytia

Názov	Skutočnosť k 31.12.2015	Skutočnosť k 31.12.2016	Skutočnosť k 31.12.2017	Predpoklad na rok 2018
Vlastné imanie a záväzky spolu	954 159,04	946 368,86	992 428,02	996 000
Vlastné imanie	480 047,25	479 268,86	493 527,14	486 900
z toho :				
Oceňovacie rozdiely	0	0	0	0
Fondy	0	0	0	0
Výsledok hospodárenia	480 047,25	479 268,86	493 527,14	486 900
Záväzky	39 908,19	40 311,55	46 621,85	49 100
z toho :				
Rezervy	504	2 272	6,100	600
Zúčtovanie medzi subjektami VS	0	0	164,82	0
Dlhodobé záväzky	26 436,95	26 971,365	28 355,76	35 000
Krátkodobé záväzky	12 967,24	11 068,19	12 001,27	13 500
Bankové úvery a výpomoci	0	0	0	0
Časové rozlíšenie	434 203,6	426 752,45	452 279,03	460 000

Analýza významných položiek z účtovnej závierky:

- Oproti roku 2016 majetok obce v roku 2017 narástol.

8.3 Pohľadávky

Pohľadávky	Zostatok k 31.12.2017	Zostatok k 31.12.2016
Pohľadávky do lehoty splatnosti	11 111,74	14 176,71
Pohľadávky po lehote splatnosti	4 851,28	12 709,35

8.4 Záväzky

Záväzky	Zostatok k 31.12.2017	Zostatok k 31.12.2016
Záväzky do lehoty splatnosti	40 357,03	38 039,55
Záväzky po lehote splatnosti	0	0

Analýza významných položiek z účtovnej závierky: V roku 2017 nastal pokles pohľadávok vo výške o 10 923,04 € čo je pozitívny jav pre jej hospodárenie. V roku 2017 došlo iba k miernemu vzrastu záväzkov 2 317,48 € do lehoty splatnosti. Obec nedisponuje žiadnym úverovým zaťažením.

9 Hospodársky výsledok za 2017 - vývoj nákladov a výnosov

Názov	Skutočnosť k 31.12. 2015	Skutočnosť k 31.12.2016	Skutočnosť k 31.12.2017	Predpoklad rok 2018
Náklady	189 836,93	232 816,54	221 691,09	249 850
50 – Spotrebované nákupy	28 618,49	38 837,13	33 826,10	40 000
51 – Služby	32 185,59	46 937,57	32 447,96	45 000
52 – Osobné náklady	103 365,86	114 612,73	119 275,59	125 000
53 – Dane a poplatky	224,11	35,00	1 020,00	500
54 – Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	2 149,78	6 061,93	3 162,39	3 850
55 – Odpisy, rezervy a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	20 936,46	24 120,28	29 937,98	33 000
56 – Finančné náklady	2 356,45	2 211,86	2 021,07	2 500
57 – Mimoriadne náklady	0	0	0	0
58 – Náklady na transfery a náklady z odvodov príjmov	0	0	0	0
59 – Dane z príjmov	0,19	0,04	0	0
Výnosy	190 251,03	232 038,15	235 949,98	253 110
60 – Tržby za vlastné výkony a tovar	5 665,26	7 983,92	7 326,89	7 500
61 – Zmena stavu vnútroorganizačných služieb	0	0	0	0
62 – Aktivácia	0	0	9 778,39	0
63 – Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	137 620,87	167 855,06	162 413,48	185 000
64 – Ostatné výnosy	13 193,25	15 148,77	15 368,37	15 500
65 – Zúčtovanie rezerv a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	513,60	1 004,00	3 428,39	6 100
66 – Finančné výnosy	3,26	4,07	516,61	10
67 – Mimoriadne výnosy	0	0	0	0
69 – Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, VÚC a v RO a PO zriadených obcou alebo VÚC	33 254,79	40 042,33	37 117,85	39 000
Hospodársky výsledok /+ kladný HV, - záporný HV/	414,10	-778,39	14 258,28	3 260

Hospodársky výsledok /kladný/ v sume 14 258,28 EUR bol zúčtovaný na účet 428 – Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov.

Analýza nákladov a výnosov v porovnaní s minulým rokom a s vysvetlením významných rozdielov: náklady v roku 2016 s porovnaním na rok 2017 klesli o cca 11 tis. EUR, výnosy sú s porovnaním roku 2016 vyššie o cca 4 tis. EUR.

10 Ostatné dôležité informácie

10.1.Prijaté granty a transfery

V roku 2017 obec prijala nasledovné granty a transfery:

Poskytovateľ dotácie	Suma v EUR	Účel
ÚPSVaR	5330,80	Rodičovský príspevok
ÚPSVaR	1480,40	Obec ako osobitný príjemca
ÚPSVaR	10 494,78	Mzda- dotácia
Ministerstvo vnútra	668,09	Voľby do VÚC
ÚPSVaR	853,40	Hmotná núdza
Ministerstvo financií	9000	Rekonštr. oplotenia na cintoríne
Ministerstvo školstva	653,00	Dotácia pre MŠ
Ministerstvo vnútra	179,86	Register obyvateľov a adries
Recyklačný fond	16,00	Separovaný zber
Dotácia Civilná ochrana	30,00	Ochrana životného prostredia
Spolu	28 706,33	
Poskytovateľ dotácie	Suma v EUR	Účel

Popis najvýznamnejších prijatých grantov a transferov:

- Dotácia – aktivačná činnosť – mzdy, zákonné poistenie
- Dotácia – hmotná núdza - strava a školské potreby – MŠ
- Dotácia – MŠ – zvýšenie energetickej účinnosti
- Dotácia – školské potreby z KŠÚ pre MŠ
- Dotácia – voľby do VÚC
- Dotácia – prevencia proti kriminalite – kamerový systém
- Dotácia – rekonštrukcia oplotenia na miestnom cintoríne

10.2.Poskytnuté dotácie

V roku 2017 obec neposkytla zo svojho rozpočtu žiadne dotácie.

10.3.Významné investičné akcie v roku 2017

Najvýznamnejšie investičné akcie realizované v roku 2017:

- MŠ – zvýšenie energetickej účinnosti
- Kamerový systém

10.4.Predpokladaný budúci vývoj činnosti

Predpokladané investičné akcie realizované v budúcich rokoch:

- MŠ – zvýšenie energetickej účinnosti
- Rekonštrukcia kultúrneho domu (výmena okien a dverí)
- Rekonštrukcia vjazdov pri KD a DS
- Kryté javisko
- Multifunkčné ihrisko
- Navigačný systém obce

10.5.Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia

Obec nezaznamenala žiadnu udalosť osobitného významu po skončení účtovného obdobia.

10.6.Významné riziká a neistoty, ktorým je účtovná jednotka vystavená

Obec nevedie súdne spory .

Obec Jenkovce
072 52 Jenkovce

Vypracoval: J. Jenčová

Schválil: Ing. Jaroslav André

V Jenkovciach dňa 07.06.2018

Prilohy: Individuálna účtovná závierka: Súvaha, Výkaz ziskov a strát, Poznámky

- Výrok audítora k individuálnej účtovnej závierke